

FELHŐK METAMORFÓZISA

JÁNOSI ZOLTÁNNAK

Egymás nyomába hágó, egymásba torlódó felhők lepik el a nyárvégi, alkonyra készülő eget. Ránézésre a szélkutyák által terelt báránnyfelhőknek vélném őket, de akinek amúgy is arrafelé kóborol a szeme, formáik, méreteik alapján gulyafelhőknek mondaná inkább. Ilyen metafora szerintem nincs, de ez most teljesen mellékes körülmény. Ennél zavaróbb valamivel, hogy ez a meglátás sem maradhat tartósan igaz, a felhők népének ugyanis örök természete a változás.

Ezt a nagyapja mellett lépdelő, csapongó eszű fiúcska is észleli, s már értelmezi is a felhők változását. – Nagyapa, az meg ott olyan, mint egy kutya. Nocsak, a gyerek által kiszemelt felhőforma valóban emlékeztet a Skandináv-félsziget ugrani készülő kutyájára. De nem sokáig, mert az egyik, kutyalábnak vélt részlet kígyóként nyúlni, majd telni kezd, s az érkező néhány percben domborulatokat növel. Ebben az esetben csitítani kell a képzeletet, mivel egy kevés bátorsággal akár a női test körvonalai is felismerhetők benne. Erről azonban a gyerek nem vesz tudomást, ellenben a felnőtt szem egyre érdeklődőbbben figyel. Sellő lesz talán? Ahhoz lenne még rajta fāragni, vagy inkább képzelni való, azonban deréktól lefelé már tūrhetően alakul. Mintha mūvészi látást adott volna valaki a szélnek, az csakhamar halfarkban végzōdō alsó testet alakít hozzá. A csípō vonalai szépen érvényesülnek, s ha a képzelet magasabb fokozatba kapcsol, a haltestbe zárt, egymáshoz szoruló lábak, combok kontūrjait is sejteni engedi. De jaj, mit érnek a csābitō formák, ha bñntetésben vannak, s nem nyílhatnak szēt kedvükre talán már sohasem?

De hagyjuk a haszontalan sellōket, Zoli! Emlékszel? Andalitō énekűkkel átverték az Adrián hajōzō Zrinyit is, akit szabályosan le kellett fogni, amikor a vér agyába szōkvén, szablyával akart rést nyitni a használhatatlan haltest hosszán. De lehiggadt valahogy, s magában ekként dōrmōgōtt: csakis a szűkség okozhatta, hogy vágy támadt bennem a tengerizű csōkra, az algātól iszamos keblekre, a halleány hűvös érintésére. Legyen velük boldog, aki megālmōdta őket!

Ez olyan szentencia, melyet aláírok magam is, de ha már a témánál vagyunk, jusson eszűnkbe legalābb egy vers erejéig a boldogtalan Kovács

Vilmos. Nincs tudomásom róla, hogy járt volna valaha is a sellők földjén, ám az innen-onnan származó ismeretei alapján nagyon is el tudta képzelni velük a testi szerelmet. „*Szeretőim sellőlánysok – újságolta büszkén –, hullámok közt vetik ágyuk. Telik a hold – hálni hívnak. Hulljon értem három csillag*”. Vilmos, drága néhai barátunk, hát érdemes egy kétes kimenetelű szerelmi kalandért akár csak emlegetni is a halálcsillagot? Ne rójuk fel hirtelen hevülését mégsem, legyünk vele nagyvonalúak, hiszen költő volt, s még csak negyven-valahány éves. Ezek a körülmények pedig, ha mi is úgy szeretnénk, képesek igazolni szinte minden örültséget.

Jánosi Zoli, a hetven esztendő s irodalomtudós már csak somolyog mindenben, de költői lelkével mélyen átérzi a rászédett poéták bánatát. Ugyanakkor a fiatalabb sorstársak felé bölcs tanácsra is telik tőle. Figyeljünk szavaira, s lehetőleg kerüljük a nőimitátorokat, különösen a velük való mindenféle nexust, mert ebben a magából kifordult világban megeshet, hogy az illúziók elvesztése után az ember túlforrósodott feje is elgurul.

Aztán ott vannak a hűvös tekintetű hús-vér szépségek, akik csöppet sem jobbak a sellőknél. Ha kedvük megfelelő, virággént hajladoznak. Magukhoz csalogatják a férfiszemek pillangóit, keringjenek csak kedvükre abban a bűvkörben, s ha már megszárdultak kissé, bőrükre is leszállhatnak, esetleg nedvük mézébe is beleszippanthatnak. De rövid számvetést követően szigorúság ül a szép arcokra, és sértődöttséget színlelve zárják össze az imént még kacéran ingerkedő szirmaikat. S ha most mindjárt nem teheted lábuk elé a mennyországot, elötted ki sem nyitják többé.

Hát ne nyissák! Érje őket olyan átok, amely egymásba forrasztja a szerelemre teremtet ajkakat, kiúzi közülük az eredendő gyulladást, héjakkal kapkodtatja össze a magasan röptetett csókokat!

Mit tegyen ebben a helyzetben – mondjuk – a *drága Attila*, aki *nemet intett folyton a rendre*? Emberi öntudata rendkívüli szellemi ereje által megtehetette, de az Ódában halhatatlanná tett lillafüredi tündéraszony, vagy a lelke rejtelveivel bíbelődő szép doktornő előtt fegyvertelennek bizonyult. *Gyermekké tették* mindketten, ruhájuk után kapkodó kisemberré, ahelyett, hogy hibátlan asszonyi ösztönnel férfivá tették volna. Ott maradt neki a sóvárgás, a szívéhez szelídített csend, amely segíthet *szépet s jót, boldogabb éneket* írni, de a falat kenyérhez dukáló mindennapi szerelmet ez az idill sem volt képes megadni.

Ilyen szigorú és számító lenne a világ? Nem azért készülnek ringó bölcsők, hogy szerelemből született gyermekeket ringassanak? Nem azért vannak jó

asszonyok, hogy mellük tejével táplálják őket? Nem azért jönnek leánykák a világra, hogy a tejjel az anyaság ösztönét is magukba szívják? Másként hogyan lehetnének az otthon- és hazateremtő férfiak odaadó, hűséges társai? A nők többsége ilyen, s ennek így kell lennie.

Lám csak, milyen messzire jutottunk a felhők balgatatag metamorfózisának értelmezésétől! De hát a velünk élő valóság nem lehet a messzeség függvénye! S ha szerény sorainkat a hold fázisváltásával, vagy az őszi lombok színének változásával indítottuk volna, talán nem ide jutunk? Bizony ide, mert az ember legfontosabb gondolatai az életet hordozó és tápláló szerelemről, valamint annak megéléséről szólnak. Ahogyan adják, kapják, viszonzózzák.

Bocsásd meg, Barátom, a bizalmas hangnemet, hogy velem való teljes egyetértésedet feltételezni mertem. Belátom, egy széles látókörű, a költészet iránt kivételesen érzékeny irodalomtörténészt dicsérni nem így szokás. Pallérozottabb, bölcs pályatársaid bizonyára másképpen szólnak hozzád. Felmérik és magasztalják életművedet, kimutatják és értékelik a kortárs irodalomtörténet-írást megtermékenyítő kutatói módszereidet, aztán átadják Neked az általad istennőként tisztelt Antigoné legékesebb gyűrűjét. Viseld illő büszkeséggel, méltósággal az Isten által számodra kijelölt éveken át!

(Visz a vonat, mégy Valaki után, akivel már rég egymásra leltetek. Vár rád otthonotokban, ahol a langyos víz csobogása köszönt, s két fehér hattyúra emlékeztető kéz törölközőt nyújt feléd. Fogadd el a kendőt, és csókold meg azt a kezét. Süllő hús illata csábít, és az asztalon kedvenc borod, a Feketeleányka vágyakozik utánad. Tölts a talpasokba, és emeld fel a magadét. Köszöntsd a szép váradi Vénuszra, s ő mosollyal, csókkal a magáét Tereád!) Ezeket kívánja igaz barátod,

Vári Fábán Laci